



SKULDEN

OLLE HÖGSTRAND



SKULDEN OLLE HÖGSTRAND

 SAGA
EGMONT

Olle Högstrand

Skulden

Saga

Skulden

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1973, 2018 Olle Högstrand och SAGA Egmont, an imprint
of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788726115338

1. E-boksutgåva, 2018

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtoringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

BÖRJAN

Han kom så väl ihåg när allting började.

Det var en kall och småsnöig februaridag. Han hade aldrig riktigt kunnat förlika sig med vintern. Ständigt förde de en inbördes kamp och det var alltid han som förlorade.

Nu var det inte bara vädret som var deprimerande. Skall sanningen fram hade Daniel Strand inte så mycket att glädja sig åt. Då och då kunde han visserligen glömma bort de ekonomiska bekymren men de återvände alltid som en isande ilning i bröstet.

Det hade gått drygt ett år sedan han köpte radhuset i Huddinge. Dyrt var det i inköp och lika dyrt i drift.

För att få pengar till kontantinsatsen måste han gå till Tidningen där han var redaktionssekreterare. Han fick sin borgen men samtidigt ett slavkontrakt som gjorde honom livegen i tio år.

Nej förresten, så illa var det inte. Det fanns inget skrivet som tvingade honom att stanna kvar under den tioåriga amorteringstiden men saken var den att han var behäftad med ett samvete. Det förbjöd honom att hoppa av innan de tio åren var avtjänade.

Nästan hela sitt vuxna liv hade han tillbringat på Tidningen. Nu vid 43 års ålder hade han avancerat till arbetsledare. Han fann sig inte särskilt bra till rätta i sin nya funktion. Ibland tänkte han med vemod tillbaka på reportertiden. Nu var han inget annat än en byråkrat som höll reda på papper.

Strand var gift och hade två barn, en pojke och en flicka. Jan var 16 år och Pia 14. Han tyckte att de började växa

ifrån honom. Janne brydde sig bara om moppen, och Pia ...

Strand kände alltid ett häftigt styng av svartsjuka när han tänkte på Pia numera. Hon började redan intressera sig för pojkar och själv kom han mer och mer i bakgrunden. Han försökte intala sig att det var oförnuftiga tankar men han kunde inte slå bort dem. De var nästan lika efterhängsna som oron för pengar.

Hans hustru hette Stella. De hade varit gifta i snart 16 år nu. Stella jobbade på kontor när de träffades. Nu var hon hemmafru. Någon gång diskuterade de om hon skulle ta ett arbete igen nu när barnen började bli stora men det kom aldrig längre än till lite löst prat.

Strand ansåg nog att äktenskapet var i stort sett lyckligt. Ingen himlastormande kärlek kanske men Stella och han trivdes rätt bra tillsammans. När allt kom omkring kanske det var viktigare. Åtminstone ville han tro det. Men säker var han inte.

Han var långtifrån underbetald. Tvärtom. Men allting drog pengar. Hustrun, barnen, bilen, deras stora umgänge — och huset.

Strand kunde inte gärna anklaga någon annan än sig själv. Det var han själv som hade kommit på idén att köpa hus. Han var hjärtinnerligt trött på Farstafyrn.

Till en början var Stella tveksam men så fogade hon sig. Det gjorde hon nästan jämt.

Han köpte huset. Det kostade 160 000 kr och insatsen var 25 000 kr. Under årens lopp hade de sparat ihop 10 000 kr. Resten fick de låna upp med hjälp av Tidningens borgen.

Det var den 20 februari nu. Fem dagar till avlöning och åtta dagar tills han skulle ut med över 4 000 kr i räntor och amorteringar. Det fattades minst 1 000 kr och då skulle de få leva nästan på svältgränsen hela nästa månad.

Återigen kände han ilningen i hjärtrakten. Hur i himlens namn skulle han klara upp det? Låna? Av vem? Gå till

banken och begära uppskov med amorteringen? Nej, inte gärna. Det skulle i så fall vara den absolut sista utvägen.

Strand tyckte inte om att stå och skrapa med foten. Han mindes fortfarande hur förödmjukande det var att gå till chefredaktören och be om företagets underskrift på den där förbannade borgensförbindelsen.

Strand var van att klara sig själv. Han ville inte vara beroende av någon annan. Det stred mot hela hans natur. Det fanns inte så många fördelar med hans nya jobb men en förmildrande omständighet kunde han inte bortse från.

Han hade nämligen i praktiken ingen chef över sig. Han skötte featureavdelningen nästan enväldigt.

Som featureredaktör hade Strand "normala" arbetstider. Många avundades honom detta men själv tog han det inte som en förmån. Strand fann sig bättre till rätta i hetsen före pressläggningen. Överhuvudtaget tyckte han om att jobba under pressade yttre förhållanden.

Posten hade redan kommit. En hel del kرافs och så en avi om en assurerad försändelse. Strand förstod genast vad det rörde sig om. Det måste vara handlingar från psykförsvaret där han numera var krigsplacerad.

Han skrev på avin och lämnade ut den till postdetaljen. En timme senare kom en av vaktmästarna in med ett tjockt konvolut. Han öppnade det och dess lite mindre innerkuvert.

Precis som han trodde. Det var en tjock bunt handlingar om totalförsvarsövningen "Johan" om en månad i berget i Vallentuna. Det skulle bli en tredagarsaffär med de vanliga krigslekarna. Stormakterna "Röd" och "Svart" skulle göra sitt bästa för att erövra svenskt territorium.

De båda stormakterna nämndes aldrig vid sitt riktiga namn. Röd brukade dock av någon anledning ha sitt högkvarter i Leningrad medan Svart höll till i Brysseltrakten.

Strand bläddrade tankfullt igenom papperen. Det var förutsättningar hit och förutsättningar dit, brigader här och brigader där, sabotörer i Bofors och defaitister i Norrköping.

Våra tappra Norrlandsbrigader kämpade sedan ett par veckor en framgångsrik uppehållande strid framför Kalixlinjen. Däremot var det kärvare i Skåne. Röds starka pansarförband svepte fram över slätten och ett par spjutspetsar var redan framme vid Sundet uppe vid Helsingborg.

I enlighet med den nya strategiska synen hade varken Röd eller Svart satt in kärnvapen. Däremot misstänkte den svenska ledningen på goda grunder att de lömska rödingarna använde bakteriologiska stridsmedel. Paratyfus härjade nämligen svårt bland civilbefolkningen i flera viktiga industricentra.

Strand läste vidare. Han hade alltid varit intresserad av psykförsvarets krigsspel. De erbjöd ett välkommet avbrott från den vanliga vardagslunken. Såvitt han förstod var det så med de flesta som deltog från pressen även om många rutingnällde.

Han kom till och med ihåg folk som jobbade mycket bättre på övningarna än i det ordinarie arbetet. I deras fall sade det i och för sig inte så mycket förstås.

Så småningom lade han ifrån sig pappersbunten och tände en ny cigarett. Han lutade sig tillbaka i sin svängstol. Ögonen var slutna. Han såg mycket trött ut.

Ända fram till detta ögonblick hade Strand varit en laglydig människa. I stort sett i alla fall. Han försökte lura undan lite extraknäck för taxeringsnämnden förstås men det gjorde ju alla.

Strand knölade ner cigarettens i askkoppen och satte på sig den mörkbruna mockarocken. Så lyfte han upp sin

svarta diplomatväska som han fick i julklapp av Stella. Han stoppade ner kuvertet.

— Jag åker in till stan, sade han till flickan i växeln. Jag kommer nog inte tillbaka före lunch.

— Går det att söka dig någonstans, undrade hon.

— Nej, sade han. Jag ska in på flera ställen så det lönar sig inte.

Hon nickade och petade till hans bricka på rapporttavlan så att den pekade på 14. Strand såg det och blev nöjd. Det innebar att han hade över fyra timmar på sig.

Han tog tunnelbanan in till stan. Det var bara några få människor i vagnen. En tom ölburk rullade sakta fram och tillbaka över golvet. Vid Fridhemsplan rullade den ut på perrongen.

Under resan in till T-centralen funderade han lite över om han skulle gå till Röd eller Svart med sina papper. Han beslöt sig för att välja Röd. Det berodde helt enkelt på att han hade hört att ryssarna betalade bäst.

Något ideologiskt övervägande behövdes absolut inte. Strand röstade visserligen på folkpartiet och hade kommit med lite i partiarbetet sedan han flyttat till Huddinge. Men han hade faktiskt röstat på Helén redan före regimskiftet.

Han var nervös och eftersom han visste att Säpo brukade kolla deltagarna i totalförsvarsövningarna vidtog han en del försiktighetsåtgärder. Det kunde ju finnas en chans på tusen att just han hade utvalts för en mer ingående kontroll.

Strand slirade i väg i snömodden på Vasagatan. Vid Mäster Samuelsgatan gick han över på andra sidan. Han passerade det väldiga Posthuset och längst borta vid Norra Bantorget skymtade han LO-borgens tinnar i halvdiset.

Snart var han framme vid Kungsgatan. Han väntade på grönt ljus. Samtidigt kastade han en blick bakåt. Nej, han var säker på att ingen följde efter honom. Mittemot

Oscarsteatern där det fortfarande satt kvar några avsigkomna affischer från fornstora Kulledagar låg ett stort och ganska fult hus.

I gatuplanet mot Vasagatan fanns det några butiker och en lokal med skylten "Tyska demokratiska republikens turistbyrå".

Där gick han in.

Det var så allting började.

KONTAKTEN

Jacob Meyer var 32 år. Han hade varit föreståndare för turistbyrån i nästan precis sex månader. Han var smärt, ganska blond och mycket välvårdad. Sedan drygt två år tillbaka var han medlem i partiet.

Det var ett bra jobb han hade fått. Han visste att många var förvånade över hans utnämning. Inte minst därför att han var av judisk släkt. Det hörde sannerligen inte till vanligheterna att judar fick utlandskommenderingar i DDR:s tjänst.

Meyer var född i landsflykt i Moskva dit hans kommunistiska föräldrar flyttat redan på 30-talet. Han talade flytande ryska och kunde redan uttrycka sig på svenska utan några större svårigheter.

Meyer trivdes bra i Stockholm och anpassade sig snabbt till det blandekonomiska samhället. Det gav honom inget dåligt samvete eftersom han visste med sig att han var en god kommunist.

Han resonerade som så att det inte finns något som säger att partitillhörigheten kräver ett asketiskt liv av medlemmen. Dessutom hörde det till hans arbete att ha goda kontakter med resebyråbranschen och där knusslade man aldrig med representationsräkningarna.

Flickan i receptionen kom in till honom och sade att det var en herre som sökte honom.

— Sa han inte vad han ville? frågade Meyer.

— Nej, svarade flickan. Jag tycker han verkar lite underlig. Han har en portfölj med sig. Tänk om han har en bomb i den.

— Dumheter, sade Meyer.

Han gick ut i receptionen. Mitt på golvet stod det mycket riktigt en kortväxt korpulent man. Han höll en svart väska i handen. Meyer uppskattade hans ålder till drygt 40 år.

— Goddag, sade Meyer och presenterade sig. Är det nåt jag kan stå till tjänst med?

— Jag heter Nordin, sade Strand. Jag skulle gärna vilja ha ett samtal i enrum om det går att ordna.

— Självfallet.

Meyer utstrålade idel välvilja när han visade in Strand i sitt rum. Det var smakfullt möblerat. Strand sjönk ner i besöksfåtöljen. Han satte portföljen i knät. Östtysken betraktade Strand spänt när han stack ner handen och tog fram sin pappersbunt. Nu började Meyer förstå vad det hela rörde sig om.

Strand höll handlingarna i ett stadigt grepp. Det var pinsamt tyst under några sekunder.

— Får det kanske vara en cigarett? frågade Meyer.

— Tack.

Strand tog emot cigaretten och lät Meyer tända den. Efter ett par bloss placerade han cigaretten i askkoppen. En liten blå rökstrimma steg långsamt upp mot taket.

— Jag undrar om ni möjligen kan vara intresserad av dom här handlingarna? sade Strand.

Meyer tog emot bunten. Han bläddrade sakta igenom sida efter sida och lät samtidigt hjärnan arbeta. Meyer var inte på något sätt chockerad eller bringad ur fattningen.

Det var visserligen första gången Meyer kom i kontakt med en presumtiv spion men han var utbildad också för eventualiteter som denna.

— Håll kontakten med vederbörande tills nån sakkunnig kan ta över, hade läraren i Östberlin sagt.

Efter ungefär en halv minut lyfte Meyer blicken från alla A4-arken med de röda hemligstämplarna. Han fixerade

Strand.

— Ja, herr Nordin, sade han. För det var väl Nordin? Vi kan nog vara intresserade av det här men det kanske inte riktigt är min avdelning om ni förstår vad jag menar.

Strand såg olycklig ut. Han hade räknat med att han skulle gå in på turistbyrån och där skulle allt ordnas. Det ilade till i bröstet igen.

Han sträckte ut handen för att ta hand om pappershögen igen. Men han ångrade sig på halva vägen. Meyer såg på honom med sina stora blå ögon. De var kalla som is.

— Inget förhastat nu, herr Nordin. Jag sa ju att vi var intresserade. Kan vi inte göra så att jag behåller papperen några timmar? För jag antar att ni vill ha dom tillbaka?

Strand nickade. Meyer trummade några sekunder i bordsskivan med sina kraftiga fingrar.

— Det finns kanske också en ekonomisk sida som vi måste ta i beaktande, sade han sedan.

Strand öppnade munnen för att säga något. Östtysken stoppade honom genom att vinka lite avvärande med handen.

— Jag är ingen expert, herr Nordin. Jag har därför ingen möjlighet att göra en värdering men jag lovar att det ska vara klart i eftermiddag.

Hela tiden arbetade Meyers hjärna. Han försökte komma på vem mannen var och var han arbetade. Han var helt säker på att den oväntade gästen uppgett fel namn.

— Jag undrar om vi kunde träffas i eftermiddag, sade han.

— Jag vet inte. Det är kanske lite svårt, svarade Strand. Efter sex kanske.

Han arbetar kontorstid, tänkte Meyer. Han ser inte ut som en officer. Möjligen någon från kanslihuset. Skulle kunna vara en journalist också.

— Skulle vi inte kunna ta en drink tillsammans? Har ni nåt ställe att föreslå?

— Continental, sade Strand och svalde.

Meyer erinrade sig att Resohotellet ligger alldeles bredvid Centralen. Kunde tyda på att mannen skulle med ett tåg. Var han rentav från landsorten.

— Det passar utmärkt, sade Meyer. Då är vi överens om att träffas i Continentals bar klockan sex.

Strand reste sig. Det blänkte till av fukt på bordet där handflatorna hade legat. Hela kroppen ångade av värme. Det berodde bara till en liten del på att han inte brytt sig om att ta av den tjocka pälsfodrade mockarocken.

— Jag utgår från att ni såg till att ingen följde er hit, sade Meyer.

— Ingen risk. Förresten ...

Han hejdade sig. Han hade tänkt säga att han kunde ha ett legitimt ärende till turistbyrån eftersom tidningen planerade en reportageresa till Östtyskland.

Meyer noterade den avbrutna meningen. Han förstod att mannen mittemot hade varit nära att försäga sig. Bara han ville gå nu. Det var mycket som skulle ordnas före eftermiddagens möte på Continental. Hade Meyer haft folk tillgängligt skulle han ha försökt skugga mannen men det fanns ingen möjlighet. Men det kunde ju ordnas på kvällen förstås.

Meyer följde mannen till dörren. Han höll upp den för honom.

— Det var roligt att göra er bekantskap, herr Nordin. Vi ses ikväll.

Meyer följde mannen med ögonen tills han försvann i folkvimlet på Vasagatan. Sedan gick han tillbaka till receptionen. Flickan såg på honom. Hon var lokalt rekryterad och hette Eva Hjort. Tjugotre år och ogift och Meyers älskarinna då och då.

- Vad ville han? frågade hon.
- Han ville ha hjälp med visum.
- Det kunde han väl ha frågat mig om.
- Jo, det är klart. Men han ville ha reda på hur man bär sig åt. Han skulle komma tillbaka om ett par dar.

Meyer gick in på sitt kontor igen. Han lyfte telefonluren men lade tillbaka den igen. Sedan stoppade han ner Strands papper i en mapp som han lade åt sidan.

Därefter arbetade han ungefär en timme med vanliga rutinsaker. Han dikterade ett par brev på sin diktafon och ringde ett par telefonsamtal.

Meyer visste att han snart måste ge sig iväg men han ville inte att Eva skulle sätta det i samband med mannens besök.

Så småningom tyckte han i alla fall att tiden var mogen. Han tog mappen under armen, satte på sig överrocken och lämnade kontoret. Han sade att han skulle vara tillbaka om ett par timmar men inget om sitt ärende.

Meyer promenerade i lugn takt Kungsgatan ner till Birger Jarlsgatan och tog sig småningom in på Grev Turegatan. Han följde den tills han kom till Linnégatan. Där gick han in i ett ganska nybyggt hus och tog hissen till sjätte våningen.

På en av dörrarna i uppgången fanns det en vacker rostfri skylt med texten "Euroimport". Meyer ringde på. Det klingade till därinnanför någonstans.

Det var första gången Meyer var här. Han hörde någon gå därinne. Stegen stoppade framför dörren. Han förstod att människan på andra sidan panelen studerade besökaren.

Dörren öppnades. Det var en medelålders kvinna som stod där. Meyer hade aldrig sett henne förut.

- Goddag, sade han på svenska. Jag söker herr Jung.
- Varsågod, sade hon. Har ni varit här förut?

— Nej.

— Kunde tro det.

Hon gick före honom in i lägenheten och knackade på en dörr.

— Det är en herre här som söker herr Jung.

Hon uttalade namnet med ett tydligt "o". Dörren öppnades och en man i övre medelåldern kom ut. Han var kraftig med tjockt grått hår som hängde ner med en lock i pannan.

— Jaså är det ni, sade han på ryska till Meyer. Vad är det som förskaffar mig den äran.

— Jag vill prata med er.

AGENTEN

Vasilij Kusnetsov var årsbarn med revolutionen. Nu hade han vid snart 55 års ålder avancerat till chef för den ryska underrättelsetjänstens agentnät i Sverige.

Kusnetsov var en verklig veteran i KGB:s tjänst. Sedan mitten av 40-talet hade han i stort sett arbetat utomlands. Han kom till Sverige 1967. Med hjälp av sin arbetsgivares frikostiga fonder öppnade han sin importfirma. Den gick mycket bra och gav en god vinst.

Kusnetsov kallade sig Jung i Sverige och uppträdde med västtyskt pass. Under sin tidigare karriär hade han varit ungrare, polack, vitrysk emigrant i Frankrike och till och med amerikan med slaviskt ursprung. Ibland var det faktiskt lite svårt att hålla isär alla identiteterna men det brukade fungera någorlunda.

Han var mycket väl anskrivnen hemma i Moskva. Hemma i Moskva förresten? Hur länge sedan var det egentligen han var där? Kusnetsov rannsakade sitt minne och fastslog att det måste ha varit 1947.

— Det är mycket som har hänt sen dess, tänkte han.

Hans minne var inte längre som förut. Tidigare spelade det honom aldrig något spratt. Numera var det betydligt värre. Han måste ständigt koncentrera sig och det var ganska arbetsamt.

När Meyer kom in tog det ett par sekunder att placera honom. Det irriterade Kusnetsov. Han tyckte inte heller om att den där östtyske juden kom till firman. Det kunde vara riskabelt även om Kusnetsov inte var alltför road. Den svenska polisen var nog på sätt och vis effektiv men ...

Det var ju omöjligt att driva ett verkligt framgångsrikt underrättelseväsende i ett land där till och med regeringens medlemmar var kritiskt inställda till polisens arbete. Men det borde han ju vara tacksam över förstås.

— Jaså ni vill prata med mig, sade han till Meyer med sin vänliga melodiösa röst. Det måste vara något mycket viktigt eftersom ni kommer hit.

— Jag ville inte ringa, sade Meyer lite trumpet. Jag är säker på att ingen följde mig hit.

— Säker kan man aldrig vara, min vän. Vad var det nu ni ville?

Meyer öppnade sin väska och gav Kusnetsov de hemliga handlingarna. Ryssen kastade en hastig blick på dem.

— Det kom in en man på kontoret idag och ville sälja det här, upplyste Meyer.

Det var långtifrån första gången Kusnetsov såg den här sortens handlingar. Några nyheter innehöll knappast den här uppsättningen. Men det kunde man inte vara säker på förrän efter en noggrann analys.

— Berätta, sade han till Meyer.

Östtysken gav en noggrann version av Nordins besök på turistbyrån. Han utelämnade inte något och lade inte till något. Meyer kände sig nästan vördnadsfull inför Kusnetsov. Han visste att han hade att göra med en högt uppsatt man i partihierarkin.

— Vänta lite, sade Kusnetsov och försvann med papperen i tio minuter.

— Jaså, ni skulle träffas på Continental?

— Ja.

— Det är fint. Bjud honom 2 000 kr. Skulle han bråka kan ni gå upp 1 000 kr.

— Inga andra instruktioner?

— Nej, jag tror inte det. Vi håller honom lite kort till en början. Han kommer säkert tillbaka. Det brukar dom alltid

göra.

Kusnetsov tänkte på alla *istotjnikij* han hade träffat under årens lopp. Kom de bara över initialskedets tvekan och rädsla var dessa informationskällor alltid fast. Det var värre att få tag i en duglig *novator* — planerare — och talangfulla *korrektirovtjik* som kunde den svåra konsten att rekrytera folk. Det krävdes ett speciellt öga för det jobbet.

Det var inte särskilt svårt att hitta värdefulla läckor men det gällde att vårda dem också. För det måste rekryteraren vara utrustad med den rätta kombinationen av metoder. Han skulle kunna smickra, övertala, ljuga, hota och arrangera sådant som sedan kunde användas i utpressningssyfte.

Sådant folk växte inte på trän. Och man fick inte glömma ideologin heller. Själva källan kan nog förmås att läcka informationer genom ett väl avpassat tillflöde av pengar men rekryteraren och framför allt cellens planerare bör ha den rätta tron. Annars fanns alltid risken att någon helt plötsligt kanske upptäckte att det fanns mer att hämta någon annanstans och då var man illa ute.

Kusnetsov skickade i väg Meyer och satte sig sedan ner och funderade över vem den nye rekryten kunde vara. Det kunde vara en militär förstås, men ryssen trodde inte riktigt på den möjligheten. Personligen hoppades han på en journalist.

Han hade många gånger tidigare arbetat med journalister. De hade en stor fördel. Det existerar ingen bättre förklädnad än journalistens i en västdemokrati. Det är hans jobb att skaffa fram informationer och han kan använda nästan vilka metoder som helst utan att löpa någon större risk.

Dessutom är journalisten för det mesta uppmärksam på detaljer. Det är ingen dum egenskap. Men naturligtvis fanns det nackdelar som måste vägas mot fördelarna.

Man kunde inte lita på journalister. Ofta ljög de och dessutom hade de en benägenhet att förgylla den egna personen och dess insatser. Men det var väl en yrkessjukdom. På det hela taget tyckte Kusnetsov om att arbeta med journalister.

Det värsta han kunde råka ut för var folk med väl inrotad plikt känsla. Officerare var ofta sådana. Det fordrades mycket av handledaren för att en sådan människa skulle orka konstruera en ny överbyggnad av auktoriteter. Det hände inte sällan att det misslyckades men när det gick bra kunde man i allmänhet lita obetingat på vederbörande.

Nu gällde det den här nya kontakten. Mycket berodde på hur den sköttes i början. Kusnetsov var inte helt säker på att Meyer var den rätte mannen men det var mycket möjligt att han misstog sig på den punkten. Östtysken hade goda vitsord men var å andra sidan nästan helt orutinerad.

Och så var Meyer tysk. Kusnetsov kunde aldrig riktigt förmå sig att lita på tyskar. Det var en oresonlig och oförnuftig inställning som han måste försöka arbeta bort.

— Och Jung är ju också tysk, tänkte han.

Hur skulle han nu sköta kvällens kontakt med denne Nordin? Det vore onekligen bra att direkt kunna fastslå hans bakgrund. Det skulle man kunna göra genom att skugga honom hem.

Men var det så klokt egentligen? Om det var första gången Nordin tog sig över muren till den hemliga världen var han säkert på helspänn. Det kunde bli en stark reaktion om han upptäckte att han var skuggad.

Kusnetsov kom fram till att det var bäst att låta Nordin vara. Att ge honom pengar och låta dem söva samvetet och eventuell lojalitet. Riskerna fanns visserligen att han inte skulle komma tillbaka men den var nog inte så stor.

Bland allt annat som Euroimport importerade fanns också fotoartiklar. Kusnetsov kunde därför utan att väcka

förvåning ha ett välutrustat framkallningsrum i sina lokaler på Linnégatan.

Han framkallade den mikrofilm han tagit av handlingarna. Han studerade texten ingående men fann inget uppseendeväckande. Det angreppsfall man spelade med var absolut inte nytt. Men det var inte hans sak att bedöma det militära.

Om ett par dagar skulle filmerna vara i Moskva och där fanns det sakkunnigt folk för sådana saker. Ytterligare några dagar senare skulle det säkert komma en textkopia med diplomatposten till den sovjetiska ambassaden i Stockholm. Så brukade det gå till.

I en sådan kedja fanns det alltid vissa riskmoment. Kusnetsov var medveten om det. För ett par år sedan avslöjades en allvarlig läcka på ambassaden. En andresekreterare hann att förse "vännerna" längst bort på Strandvägen med mängder av viktig information innan han i sin tur avslöjades via Kusnetsovs egen lilla kanal hos amerikanerna.

Kusnetsov hade inga höga tankar om CIA men han visste att deras gossar var talrikt representerade i Stockholm. Den svenska huvudstaden är en skärningspunkt mellan öst och väst och därmed måste också amerikanerna vara med i konkurrensen.

Vad hette han nu, den där andresekreteraren förresten? På nytt fick Kusnetsov lite besvär med minnet. Jo, Kuskin var det ja. För ett ögonblick hårdnade Kusnetsovs haka till.

Det var han som fick ta hand om saken och Kuskin "försvann". Kusnetsov hade inget dåligt samvete för den sakens skull men han betraktade det alltid som ett nederlag att behöva ta till de gamla hårda metoderna. Men ibland fanns det inget alternativ även om det började bli ont om folk som verkligen begrep sig på den sidan av jobbet. Det

var betydligt lättare förr i världen under den första revolutionsgenerationen.

Kusnetsov suckade. Han fick inte förlora sig i grubblerier över det som varit. Det räckte så bra till ändå med de dagliga problemen.

Med ett självironiskt leende på läpparna förvandlades Kusnetsov till den framgångsrike importören Jung.

MÖTET

Strand kände sig helt och hållet utpumpad efter besöket hos Meyer. Han gick in på ett kafé i närheten av Stureplan och där satt han kvar över en kopp kaffe tills klockan blev tolv.

Då förflyttade han sig till Silver Bar där han hängde på låset när spritkassan öppnade. Med åren hade han skaffat sig ganska vidlyftiga spritvanor. Han svepte snabbt två whisky vid bardisken och kände sig lite lugnare.

Strand fortsatte lite längre in i lokalen och beställde lunch. Snaps och öl till maten. Nu var det inte så förfärligt många kronor kvar i plånboken.

Efteråt promenerade han Kungsgatan till Hötorget där han tog t-banan till Tidningen. Han försökte jobba lite men det gick dåligt. Det var omöjligt att koncentrera sig.

Vid fyratiden ringde han hem till Stella och talade om att han nog blev ett par timmar försenad. Hon var van vid sådana besked och frågade inte närmare vad han skulle göra.

En halvtimme senare lämnade han Tidningen. Han var egendomligt upprymd och hade en känsla av att han höll på att lämna sitt gamla liv bakom sig.

Han åkte till Centralen. Där gick han in på baren och drack en öl. Det brukade han göra då och då och bartendern som jobbat där i flera år kände omedelbart igen Strand och serverade honom utan att han behövde beställa.

Strand satt kvar tills klockan närmade sig sex. Han reste sig och gick ner till Centralens undre plan. Han kom ihåg att det fanns en direktingång där till Continental.

Han tog sig upp till hotellobbyn och därifrån en trappa upp till restaurangavdelningen. Det var inte många människor i baren och han såg inte till mannen från turistbyrån. Strand tittade på klockan. Fortfarande var det fem minuter kvar till det överenskomna klockslaget.

Strand gick ut i garderoben och hängde av sig mockapälsen. Sedan återvände han till baren och slog sig ner vid ett av borden längs bortre väggen.

Efter en stund kom en vaktmästare.

— Får jag en öl, sade han.

— Stor eller liten? Stark eller mellan?

Vaktmästaren ställde frågan med samma uppgivna ton som vissa mödrar brukar använda till sina barn.

— En stor stark, sade Strand.

Vaktmästaren tog god tid på sig och ungefär samtidigt som han kom med ölsejdeln såg Strand östtysken dyka upp i lokalen. Strand lade märke till att han hade bytt om. På förmiddagen hade han varit klädd i blazer och udda byxor. Nu hade han på sig en grå kostym.

Östtysken spanade runt lokalen och upptäckte snart Strand. Denne kände sig ganska besvärad där han satt med sin öl.

— Goddag igen, hälsade Meyer och såg ut som om han just hade träffat en kär gammal vän.

— Goddag, sade Strand.

Meyer satte sig ner. Han var tomhänt och hade en tidning under armen. Hade något gått galet eftersom han inte hade med sig papperen? Eller tänkte de lura honom?

Meyer såg med lätt road min på den andre.

— Ni undrar nog var jag har era varor? sade han.

— Jag behöver dom faktiskt idag, replikerade Strand och försökte låta fast i rösten, utan att lyckas särskilt bra.

— Det förstår jag. Det finns ett kuvert att hämta nere hos portiern till herr Nordin. Så det ordnar sig nog.

Strand drog en suck av lättnad men så kom oron tillbaka. Pengarna! Det var ju därför han hade gått till turistbyrå med handlingarna. Kanske tyckte inte östtyskarna att det var någonting att ha.

— Ja, så var det väl lite finanser som skulle ordnas också, sade Meyer lugnt.

Strand kände sig så lättad att han nästan fick tårar i ögonen. Han skulle få sina pengar. Frågan var bara, hur mycket?

— Det ligger 2 000 kr i kuvertet, sade Meyer. Men ni kanske inte är nöjd med den summan?

Egentligen var Strand mycket nöjd men samtidigt insåg han att Meyer var beredd att betala mer.

— Jag hade nog tänkt mig lite mer, klämde han fram.

— Hur mycket då?

Strand tänkte efter. Vad skulle han dra till med? Han tog en chans.

— 2 500, sade han.

För ett kort, kort ögonblick såg Meyer på Strand med ren vämjelse. Han tog sig snabbt samman och tänkte på utbildningen. Uppträd alltid vänligt mot nya kontakter! De skall vårdas ömt som små plantor. Först då kan man räkna med en bra skörd.

Meyer lade tidningen fyrvikt på bordet.

— Det ligger 1 000 kr i tidningen, sade han.

Strand kände sig glad. Riktigt glad. På en enda gång var hans ekonomiska problem lösta. Alltihop hade gått mycket enklare än han någonsin hade tänkt sig. Han var nästan uppspelt.

— Vill ni inte ha något att dricka? frågade han Meyer.

Östtysken tittade på klockan.

— Varför inte? svarade han. Det skulle nog inte vara så dumt med öl.

Strand ropade till sig den trumpne vaktmästaren och beställde två öl.

— Stor eller liten? Stark eller mellan?

Strand blev arg.

— Ni frågade ju precis detsamma för en liten stund sen, fräste han.

Vaktmästaren var helt oberörd av Strands lynnesutbrott.

— Då hade ni ingen annan gäst med er och förresten kunde ni ha ändrat er sen dess.

— Två stora starka då!

— Tack, sade vaktmästaren artig.

Sent omsider återvände han med två sejdlar. Under tiden försökte Strand kallprata med Meyer. Det gick inte så bra. Östtysken var visserligen förbindlig och artig men det var svårt att föra ett otvunget samtal med honom.

Meyer drack snabbt ur sin öl och tittade ännu en gång på klockan.

— Nu måste jag tyvärr gå, sade han. Jag hoppas att vi träffas nån mer gång, herr Nordin. Ni vet ju var jag finns.

Han reste sig, tackade för ölet och försvann. Strand satt kvar några minuter. Sedan kunde han inte hålla sig längre. Han vek upp tidningen först en gång och sedan ytterligare en gång. Jodå, där låg det ett kuvert.

Först tänkte han öppna det men motstod frestelsen. I stället stoppade han kuvertet i innerfickan. Sedan gick han ner till portierlogen. Det stod en flicka där. Hon hade det där renskrubgade familjeflicksutseendet som alla hotelldirektörer tycks anse vara ett anställningskrav för folk i receptionen.

— Mitt namn är Nordin, sade han till henne. Jag skulle visst ha ett kuvert att hämta här.

Det var ytterst nära att han hade försagt sig och uppgett sitt riktiga namn. Han hejdade sig precis i grevens tid.

— Ett ögonblick, sade flickan.

Hon stack ner handen under disken och tog upp några kuvert. Strand såg omedelbart vilket som var till honom — det var det enda tjocka — men han sade inget.

— Ja, här är det. Varsågod, herr Nordin.

Strand tog emot kuvertet och lade det omedelbart i portföljen. Sedan gick han uppför trappan igen och fortsatte raka vägen till garderoben.

Innan han hämtade ut sin rock gick han in på toaletten. Han låste in sig i ett av båsena och satte sig på toalettstolen. Han fiskade fram kuvertet ur innerfickan och sprättade upp det med pekfingret. Då skar han sig lite och sög snabbt upp den lilla blodsdroppe som visade sig.

I kuvertet låg det tio hundralappar. Strand räknade dem två gånger.

Sedan öppnade han portföljen och rev upp det andra kuvertet. Han fann snart pengarna. De var fastsatta med ett gem ungefär mitt i pappersbunten.

Strand räknade också dessa sedlar. Antalet stämde. Han lade dem tillsammans med de övriga i innerfickan.

Han kände sig mycket nöjd med livet när han lämnade toaletten.

Ännu upplevde Strand försäljningen som en engångsföreteelse. Han tänkte sig ingen fortsättning. Men just när han drog på sig pälsen och knäppte den om sig för att gå ut i kylan kom för första gången insikten om att han skulle manövrera in sig i samma situation igen.

Aldrig i sitt liv hade han tidigare tjänat 3 000 kr så lätt. Han bestämde sig inte för att bli vanespion men han förstod att han i längden inte skulle kunna motstå frestelsen.

Det fanns en annan drivfjäder också. Strand upptäckte till sin egen stora förvåning att han njöt av dagens upplevelser. Spänningen kittlade honom längs ryggraden och han ville inte dra sig undan. Tvärtom.

Strand kände sig som en ny människa när han kom ut på gatan. Han var delaktig i ett hemligt brödraskap där ytterst få kunde vinna inträde. Kanske borde han ha tänkt på att det var minst lika svårt att säga upp medlemskapet.

Det var fortfarande kallt ute men Daniel Strand kände inte så mycket av det. Kinderna hettade och det flimrade lite för ögonen.

Strand var dock inte mer upprymd än att han förstod att det fanns en risk för att han skulle bli skuggad. Därför gick han inte direkt till Centralen utan promenerade i lugn takt österut på Klarabergsgatan. Han fortsatte till t-banenedgången vid Drottninggatan.

Där gick han ner i underjorden. En stund betraktade han alla halvfulla och nedknarkade ungdomar därnere och var tacksam för att Janne inte var på det sättet. Då var det ju faktiskt bättre att han sysslade med sin moped. Men flickorna ...

Han sköt bort de efterhängsna tankarna kring Pia.

Strand gick ner i tunnelbanan. Han betalade minimiavgiften och åkte ner till plattformen för tågen norrut. Han fortsatte längs hela perrongen och tog rulltrappan upp till Centralen. Han var nu säker på att ingen följde efter honom.

Med raska steg gick han genom den långa gången mot SJ. Han passerade en försäljare av tidningen Mullvaden och en blåslagen man som spelade "Livet i Finnskogarna" på dragspel.

Strand hade tur. Pendeltåget söderut stod inne på spår 14. Han satte sig i sista vagnen. Dörrarna drogs igen. Ingen hade kommit in i vagnen efter honom.

COCKTAILS

Efter mötet med Strand gick Meyer på cocktailparty på Östtysklands kulturcentrum på Mäster Samuelsgatan. Ett tag var han frestad att följa efter svensken men han ångrade sig. Order är order, särskilt när den gavs av Jung.

Anledningen till cocktailbjudningen var att Sverige besöktes av en miljövårdsdelegation från Östtyskland. DDR-kamraterna kände till det maniska svenska intresset för dessa frågor och drog den fullkomligt riktiga slutsatsen att en satsning på miljövård ytterligare kunde förbättra relationerna med Sverige.

Det var mycket folk i lokalerna. Överallt stod det folk i full färd med de balanskonststycken som är en integrerande del av alla cocktailpartyn.

Spriten flödade. Rysk vodka, östtysk konjak för lokalfärgens skull — och så naturligtvis engelsk gin och skotsk whisky. Meyer tog ett glas dry martini från brickan. Han började med att genast tugga i sig oliven.

Meyer kände igen en hel del av gästerna. Den nye jordbruksministern var där, ledsagad av sin korpulenta hustru. Där fanns också flera journalister och ambassadtjänstemän från öststaterna.

En lång ljushårig man lösgjorde sig från en grupp på tre och kom fram till Meyer. Håret var bakåtstruket och lite tunt. Ögonen satt på något underligt sätt fastklämda tätt intill den smala näsryggen. Han hade på sig en storrutig blazer.

Hans-Joachim Kraus var en av veteranerna i den östtyska kolonin i Stockholm. Det var nu över fem år sedan han blev

DDR-radions korrespondent i den svenska huvudstaden.

— Gamle vän, sade han till Meyer. Vad det var roligt att träffas igen!

Han puffade till Meyer i sidan.

— Och var har du din vackra receptionist?

Meyer rynkade pannan. Han hade inte en aning om att Kraus kände till hans förbindelse med Eva Hjort.

Turistbyråchefen kastade en hastig blick på klockan.

— Hon är väl hemma vid det här laget, sade han med ett leende.

Vid närmare eftertanke insåg Meyer att det inte alls var säkert att Kraus gjorde antydningar om ett förhållande med flickan. Det kunde ju röra sig om ett helt legitimt intresse. I så fall gällde det att interöja sig.

Kraus stjälppte i sig sin drink.

— Säg vad man vill om kapitalisterna. Dom kan i alla fall tillverka whisky, log han.

Meyer visste inte riktigt vad han skulle säga. Kraus skämtade ofta på det där sättet, men Meyer var aldrig riktigt säker på om det fanns någon Undermening i den andres pladder.

— Jag dricker gin, sade han fåraktigt.

Kraus skrattade överdrivet hjärtligt. Blicken flackade hit och dit i rummet. Den registrerade och lagrade för framtida bruk. Kraus var en mycket uppmärksamman och en duktig reporter.

Plötsligt satte han ögonen i Meyer igen.

— Hur går affärerna då?

— Vilken dag som helst tror jag vi kan skriva ett stort kontrakt med Reso, svarade Meyer.

— Utmärkt, utmärkt. Du vet väl att det är LO som äger Reso. Samarbete med socialfascisterna. Utmärkt, utmärkt.

Meyer log försiktigt.